

Vogelspotten

2 Met je ogen

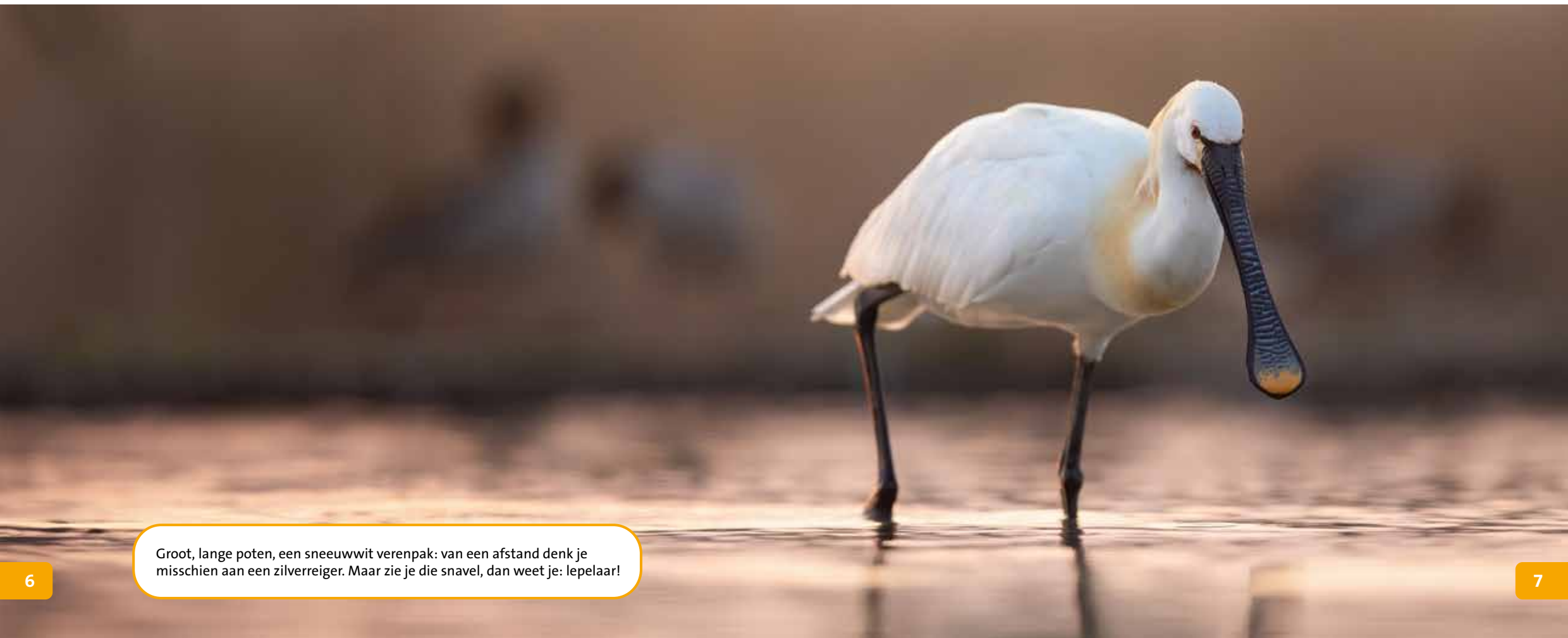
Wil je vogels herkennen dan is hun uiterlijk natuurlijk belangrijk. Veel soorten danken er zelfs hun naam aan, de kuifmees bijvoorbeeld of de roodborst. Het grootste deel van het vogellijf is bedekt met veren. Bij de kraai en de meerkoet zijn die allemaal zwart, maar de meeste vogels hebben verschillende kleuren. De rug is vaak anders dan de buik, de kop anders dan de stuit. Samen vormen die gekleurde veren een patroon: strepen, stippen, golfjes of je ziet een afwijkend gekleurd deel.

De grootte en de vorm van het vogellichaam verschilt van soort tot

soort. Zo is een duif veel ronder dan een kievit. Vaak zie je die vorm het best van opzij: het profiel. Zie je het profiel van een kraai met hangende veren onder zijn buik? Dan is het een roek, met zijn rafelige 'broek'.

Poten en snavels

De poten en de snavel zijn typerend voor elke soort en zeggen veel over hoe vogels leven en in welke gebieden. Steltlopers, die veel door ondiep water lopen, hebben lange poten. Zo is de steltkluut met zijn lange, knalroze poten niet te missen. Roofvogels herken je aan hun klauwen. Veel watervogels hebben zwemvliezen: eenden, ganzen, zwanen en

Groot, lange poten, een sneeuwwit verenpak: van een afstand denk je misschien aan een zilvereiger. Maar zie je die snavel, dan weet je: lepelaar!

4 Met je oren

In bosrijke gebieden en rietvelden hoor je de vogels eerder dan je ze ziet, vooral zangvogels in de broedtijd. Het zijn bijna altijd de mannetjes die zingen. Met hun zang lokken ze een vrouwtje en houden ze soortgenoten uit hun territorium.

Vogelaars kunnen de verschillende soorten herkennen aan hun zang. Zo zingt de tjiftjaf aan één stuk zijn eigen naam. De winterkoning heeft steeds een opgewonden trillertje: *prrrrrr*. Heel afwisselend is de zang van de nachtegaal, maar je hoort er altijd een paar keer een droevig piepend hondje in: *tjuutjuutjuu*.

Zangvogels hebben een heel speciaal strotje: de *syrix*. Die is anders dan onze strot met stembanden en zit lager. Het is een soort geluidskastje onder aan de luchtpijp, net boven de longen. Daarmee maken vogels geluid tijdens het uit- én inademen. Zo ratelt de leeuwerik

De fitis lijkt erg op de tjiftjaf, hij heeft alleen lichtere poten. Maar zo goed krijg je deze kleine zangvogels zelden te zien. Zodra ze zingen, hoor je het verschil direct.

tjiftjaf

minutenlang door. Soms klinken er uit één zangvogel twee melodietjes tegelijk. Arjan: 'De spreeuw is mijn favoriet. Je hoort dat hij geluiden uit zijn omgeving imiteert. Een stukje zang van een merel of zanglijster, maar soms ook het gekakel van een kip of zelfs een scootalarm of een mobieltje.'

Roffelen en roepen

Vogels maken ook op andere manieren geluid. Ooievaars klepperen in de voortplantingstijd met hun snavel. Spechten roffelen: ze slaan hun snavel razendsnel tegen een boomtak. De kleine bonte specht roffelt sneller dan de grote. De zwarte specht is erg groot en zijn roffel klinkt ook het zwaarst en laagst.

Soms is het geluid dat vogels maken toevallig. Een opvliegende houtduif klappert zijn vleugels boven zijn rug tegen elkaar. Maar de meeste vogels hebben een bedoeling met hun geluid. Door te klepperen laten twee ooievaars weten dat ze een paar vormen. Een roffelende specht

Vogels spotten

211

Ga je de natuur in, dan zie je zelden een muis of ander zoogdier. Vogels zie je altijd wel. Dat is leuk, maar het wordt nog veel interessanter als je weet welke vogels het zijn. Zo wordt vogels spotten je hobby: dan ben je een vogelaar. Op vogels raak je niet snel uitgekeken, zeker niet met een goede verrekijker. In Nederland zijn meer dan 500 vogelsoorten gezien, van de hele wereld zijn er ruim 10.900 bekend. En het wordt steeds leuker als je meer vogels kent en meer over ze weet.

Dit boek is geschreven door Geert-Jan Roebers.

Documentatiecentrum

imprint van Schoolsupport
documentatiecentrum.nl

9 789464 392197